

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-06-10
Besvaras senast
2024-06-25

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:808 Användningen av lokalt och regionalt partistöd

Sverige har vid flera tillfällen kritiserats för bristande insyn i partiernas finansiering, bland annat av OSSE, Office for Democratic Institutions and Human Rights [1]. OSSE noterar att allmänhetens möjligheter att granska den politiska finansieringen är begränsad eftersom partierna inte behöver redovisa vilka utgifter, tillgångar eller skulder de har. Intäkterna måste redovisas till Kammarkollegiet, men det är svårt att följa vad pengarna används till, då redovisningskravet inte omfattar utgifterna, tillgångarna eller skulderna.

Detta gäller också för det lokala stödet som kommuner och regioner får ge till politiska partier ”för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd)”, enligt kommunallagen (2017:725).

Tankesmedjan Tiden har i en rapport nyligen uppmärksammat att flera partier har satt i system att skicka vidare stora delar av föreningars och distrikts lokala partistöd till riksorganisationerna [2]. Det tydligaste exemplet är Sverigedemokraterna, som har inskrivet i sina stadgar att: ”Distrikt skall överföra ett belopp som motsvarar 25 procent av sitt partistöd till riksorganisationen. Till partistödet räknas såväl grund- och mandatstöd, dock ej utbildningsbidrag.” [3] Som påpekas i rapporten får partier i riksdagen partistöd på statlig nivå och bör därför inte dränera lokalföreningar på de stödpengar som är tänkta att användas för att stärka demokratin lokalt och regionalt.

I Tankesmedjan Tidens rapport konstateras att statsbidragen är Sverigedemokraternas största inkomstkälla. Därefter kommer posten ”interna bidrag”. I Sverigedemokraternas årsredovisningar för åren 2019–2022 överensstämmer summan för ”interna bidrag” med summan för ”ersättning från lokalföreningar”. 2022 var den totala summan som lokalföreningarna överförde till riksorganisationen drygt 22 miljoner kronor – alltså kommunala och regionala skattemiljoner, avsedda för att stärka demokratin lokalt och regionalt.

En lokal granskning av Sverigedemokraternas redovisning av de kommunala och regionala partistöden i Örebro län för år 2022 visar att åtminstone 540 000 kronor har överförts till riksorganisationen. Uppgifterna går inte att utläsa i redovisningarna för varje kommun, men troligtvis handlar det om: 15 800 kronor från Askersund, 32 200 kronor från Hallsberg, 36 400 kronor från Kumla, 11 000 kronor från Ljusnarsberg, 128 600 kronor från Örebro och 316 300 kronor från Region Örebro län.

Nyligen avslöjade TV4 att Sverigedemokraterna inom sin riksorganisation leder en trollfabrik, att de genom anonyma konton sprider desinformation och hat i sociala medier. Det finns således anledning att befara att en del av det kommunala och regionala partistödet i själva verket har använts för att undergräva just den lokala och regionala demokratin – rakt motsatt vad pengarna är avsedda för.

Sannolikt är överföringen av partistödet i Örebro län större än de 540 000 kronorna, då undertecknad saknar uppgifter från Degerfors, Hällefors, Karlskoga, Laxå, Lekeberg, Lindsberg och Nora.

För att den parlamentariska demokratin ska fungera är Örebro läns tolv kommuner och regionen – precis som i landet i övrigt – beroende av en fungerande lokal partidemokrati. Det är skälet till att partistödet finns, och det är av yttersta vikt att det används för just detta ändamål.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

1. Har ministern för avsikt att vidta åtgärder för att skattepengar inte används till att finansiera så kallade trollfabriker?
2. Har ministern för avsikt att vidta åtgärder för att säkerställa att lokala och regionala partistöd används i enlighet med kommunallagen?

[1] <https://www.osce.org/files/f/documents/6/2/403760.pdf>

[2] https://tankesmedjantiden.se/wp-content/uploads/2024/05/2024_Nr_5_DEN_DOLDA_PARTISKATTEN_PA_FOLKET_WEB.pdf

[3] Sverigedemokraternas partistadgar 2021, Antagna av Landsdagarna 2021, § 17 Avgifter till partigemensam valfond och partistöd

.....

Karin Sundin (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch